

Г. Ващенко і сучасні завдання виховання української молоді

Для майбутнього вчителя дуже важливо не лише засвоїти культурні здобутки минулих поколінь, але й рухати культуру вперед, що можливо лише за наявності творчих здібностей, комплексного поєднання різних видів навчальної та виховної діяльності студентів, спрямованої на розвиток їхньої художньо-творчої активності. Видатний педагог Г. Ващенко, щодо завдань з проблем виховання української молоді зазначав, що гармонійність треба розуміти не як розвиток усіх властивостей людини до однакового рівня, а як певну цілість, при якій кожна здібність посідає в особі те чи інше місце у зв'язку з роллю її в нашому житті і діяльності [1:184]. Виявити і розвинути природні здібності, доповнити та посилити їх знаннями, навичками, уміннями є завданням, яке ставить перед собою сучасна освіта і виховання.

Сучасна школа потребує вчителя-гуманіста, готового до педагогічної творчості, який має глибокі знання теорії свого предмету, високий рівень розвитку естетичних почуттів, смаків, уподобань; володіє практичними вмінням та навичками, методикою естетичного виховання. Г. П. Шевченко розглядає естетичне виховання як процес опредметнення і присвоєння суб'єктом естетичних цінностей шляхом формування естетичного відношення до них і активізації творчої художньо-естетичної діяльності. Особливий акцент надається складному механізму роботи особистісно-індивідуальної естетичної свідомості, яка приводить у рух і розум, і почуття, і веде до набуття естетичного досвіду гуманітарної самопобудови. Основою специфіки естетичного виховання є його спрямованість на душу, почуття людини.

Л. М. Масол визначає художньо-естетичне виховання у широкому і вузькому значеннях. У широкому – як формування естетичних якостей особистості через залучення до цінностей мистецтва, вітчизняної та світової культури. У вузькому – забезпечення спеціально організованих умов для духовного збагачення особистості засобами мистецтва, формування естетичної

культури, світоглядних уявлень, ціннісних художніх орієнтацій у соціокультурному просторі.

Теоретичним підґрунтям розвитку теорії і практики естетичного виховання дітей і молоді є праці Л. Коваль, Г. Падалки, В. Бутенко, Г. Шевченко, О. Рудницької, О. Семашко, С. Мельничук, Л. Масол, Н. Миропольської та ін. Необхідною умовою принципу естетизації є емоціогенність організації, змісту та методів навчально-виховного процесу. “Краса педагогічної дії”, “педагогічний процес як твір мистецтва” - такі ідеї знаходять відображення у сучасних дослідженнях українських педагогів та психологів (І. Зязюн, Г. Сагач, Г. Шевченко, С. Федоріщева, Ж. Юзвак).

До найбільш поширених форм естетичного виховання слід віднести: гуртки художньої самодіяльності; культпоходи у театри, кіно, на виставки, у музеї; народні університети культури; факультети громадських професій; факультети естетичних знань; клуби любителів мистецтва; кіностудії; студентські театри естрадних мініатюр (СТЕМ); художні студії; студентські клуби тощо.

Дня сучасного етапу естетичного виховання у вищих закладах освіти характерна нерівномірність розвитку різних видів художньої самодіяльності. Наприклад, при достатньо широкому залученні студентів до музичного мистецтва та художньої самодіяльності досить обмеженою є кількість драматичних гуртків, літературних об'єднань, кіногуртків та студій образотворчого мистецтва. Однією з дієвих форм естетичного виховання є науково-дослідницька творча робота студентів, яка була спрямована насамперед на розкриття краси людської думки, естетики мислення[2:10].

Творча діяльність є серцевиною змісту художньо-естетичної освіти і виховання сучасної молоді. Опановані на уроках мистецтва знання, уміння і навички являють собою цінність тільки тоді, коли вони можуть бути застосовані в художній, творчій по своїй суті діяльності. І тільки на основі даної діяльності в рамках занять мистецтвом відбувається формування естетичного, морального, світоглядного відношення особистості до

навколишнього світу, формування її духовної культури. Невипадково творчість відіграє головну роль у багатьох системах, що здобули широке визнання в художній освіті і, зокрема, у системах музичної освіти Е.Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Д. Кабалевського, Н.Ветлугіної. Відповідно і творче завдання, спрямоване на створення нового художнього продукту чи фрагменту цього продукту (виконавської інтерпретації), а також розуміння художнього образу сприйманого твору.

Поєднання традиційних і нових форм роботи дозволить розширити і збагатити можливості педагогічного вузу по художньо-естетичній підготовці майбутнього вчителя. За визначенням А. Маслоу: “Наука й освіта, які є занадто абстрактними, вербальними і “книжковими”, не залишають досить місця для безпосереднього, конкретного, естетичного переживання, особливо – суб’єктивних подій усередині індивіда”[3:116]. Необхідно надати більшої уваги в освіті і вихованні вищої школи навчанню мистецтву, танцям, спорту (у грецькому дусі) в поєднанні з феноменологічними спостереженнями.

Орієнтація вищої освіти у ХХІ столітті в Україні на культуротворчі і особистісно-розвивальні функції особистості зумовлюють естетизацію освітнього простору і навчально-виховного процесу, а визнання естетичного виховання як найважливішого чинника розвитку у студентської молоді ідеалів добра й краси веде до зростання уваги щодо використання національних художньо-естетичних традицій у естетичному вихованні, до проблем художньо-естетичної творчості, де пріоритетом є мистецтво як найважливіший засіб духовного перетворення особистості і формування у неї ціннісних орієнтацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава., 1994. - С.183-187.
2. Бані-Ісса Х. М. Естетичне виховання у вищих навчальних закладах України в сучасний період. Автореф. ... канд. пед. наук. 13.00.01 – Луганськ 2002. – 20с.

3. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики. – С.-Пб.: Евразия, 1999. –С. 108 – 113.